

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
259/2023	Fylkesrådet	29.08.2023

Høring av søknad om uttak av vann og regulering av Liåvatn til drikkevann og produksjon av smolt, Vevelstad kommune

Sammendrag

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har mottatt søknad fra Vevelstad kommune om tillatelse til uttak av vann og regulering av Liåvatn til forsyning av drikkevann og produksjon av settefisk.

Fylkesrådet i Nordland tilrår at Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) gir konsesjon til Vevelstad kommune om uttak av vann og regulering av Liåvatn til forsyning av drikkevann og produksjon av settefisk, forutsatt at det foreslåtte manøvreringsreglementet og krav til minstevannføring tas inn i konsesjonen.

Fylkesrådet i Nordland viser til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner eller skipsfunn, jf. kulturminneloven §§ 3, 4, 8 andre ledd og 14 tredje ledd.

Bakgrunn

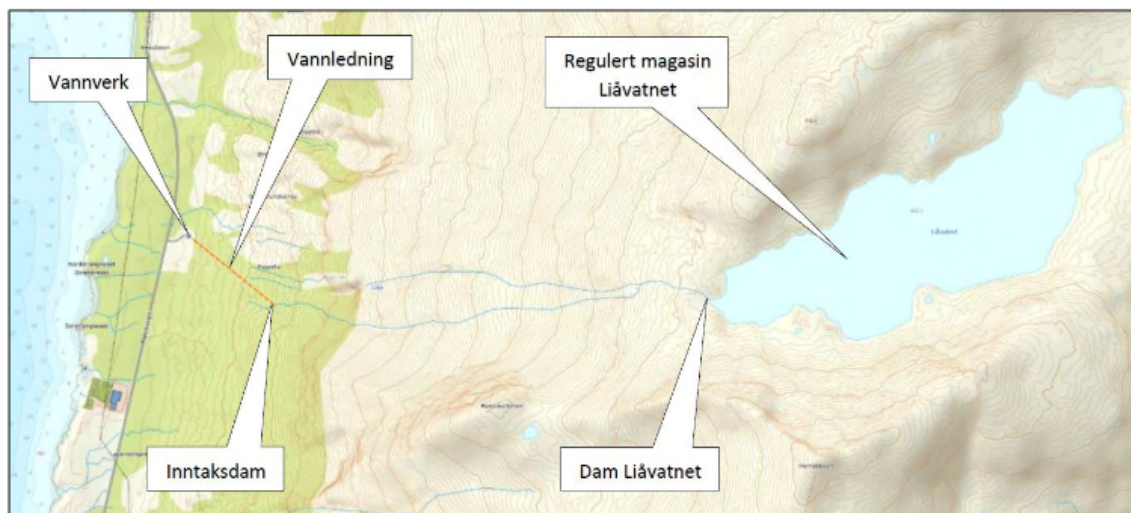
Tidlig på 1980-tallet etablerte Vevelstad kommune en reguleringsdam ved Liåvatnet (657 moh.), en inntaksdam (70 moh.), rørgater og hus for vannbehandling (se figur 1 og 2). Dammen ble bygget for å sikre drikkevann til befolkningen langs Vevelstadlandet. Vannuttaket har eksistert siden anlegget ble satt i drift, med andre ord før vannressursloven trådte i kraft, og har derfor vært drevet uten konsesjon siden etablering. Vannet er heller ikke registrert i Vann-nett som drikkevannskilde, men er registrert med ID 148-42537-L som en vannforekomst uten påvirkninger.

Liåa renner ut av Liåvatn mot vest, og krysser fv.17 før den renner ut i Vevelstadsundet. Elva renner i et åpent og naturlig elveleie ned til inntaksdammen.

I 2021 ble reguleringsplan for Lauknes industri- og næringsområde sendt ut på høring. Dette området ligger i umiddelbar nærhet til det aktuelle vassdraget, vest for fv.17. Settefiskanlegget som er under planlegging er lokalisert på dette industriområdet. Til reguleringen ble det foreslått sammenslåing og omlegging av flere bekker i området, deriblant Liåa, og ny bekk ble foreslått lagt minimum 5 meter fra fv.17. Nordland fylkeskommunen ga i sitt høringssvar beskjed om at fylkeskommunen ikke kom til å godta en åpen bekk så nær fylkesveien. Dagens

konsesjonssøknad innebærer ikke omlegging av de nevnte bekkene. Forholdet til fylkesvegen omtales derfor ikke videre i denne saken.

Figur 1: Kart over Vevelstad kommune. Liåvatn markert med blå firkant. Kilde: norgeskart.no

Figur 2: Situasjonsskart med lokalisering av vassdraget. Kilde: Multiconsult (10227936-01-TVF-NOT-001).

Problemstilling

Søknaden skal behandles etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven og gjelder tillatelse etter vannressurslovens § 8. Det omsøkte tiltaket innebærer:

- Uttak av vann på inntil 38 l/s hvor 4,7 l/s er til drikkevannsforsyning og inntil 33 l/s er til settefiskproduksjon.
- Regulering av Liåvatnet mellom høyeste regulerte vannstand (HRV) 657,3 moh. og laveste regulerte vannstand (LRV) 656 moh.
- Det skal slippes minstevannføring fra dammen ved Liåvatnet tilsvarende 10 l/s om vinteren og 36 l/s om sommeren.

Søknaden medfører ikke bygging av ny infrastruktur som vei, rørgate eller dam.

Dersom man legger sammen minstevannføring og forbruk til drikkevann og settefiskanlegget vil det kreve 48 l/s i vintermånedene og 74 l/s i sommermånedene. Middelvannføring i Liåvatnet i et normalår er på 140 l/s, mens i et tørrår er middelvannføring på 83 l/s. Alminnelig lavvannføring (avrenning under kortere tørre perioder) er 19 l/s. Differansen mellom alminnelig lavvannføring og samlet uttak av vann vil dekkes av magasinet. Antall dager hvor minstevannføring ikke vil være mulig er anslått til 0 selv i et tørt år.

Liåvatnet anses av kommunen til å være eneste tilgjengelige vannkilde langs Vevelstadlandet med tilstrekkelig mulighet for vannmagasinerings. Det er derfor ikke utredet alternative vannkilder for det økte uttaket.

Høringsfrist er satt til 15. august 2023. Nordland fylkeskommune har fått utsatt frist til 29. august 2023.

Drøfting

Kulturminner

Tiltaket er sjekket mot fylkeskommunens arkiver. Så langt det kjennes til er tiltaket ikke i konflikt med verneverdige kulturminner. Det berørte område er vurdert til å ha lavt potensial for påvisning av hittil ukjente kulturminner.

Alle kulturminner er imidlertid ikke registrert. Fylkeskommunen viser til tiltakshavers aktsomhets og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens § 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonsentrasjoner må vi underrettes umiddelbart. Det forutsettes at nevnte pålegg bringes videre til dem som skal utføre arbeide i marken.

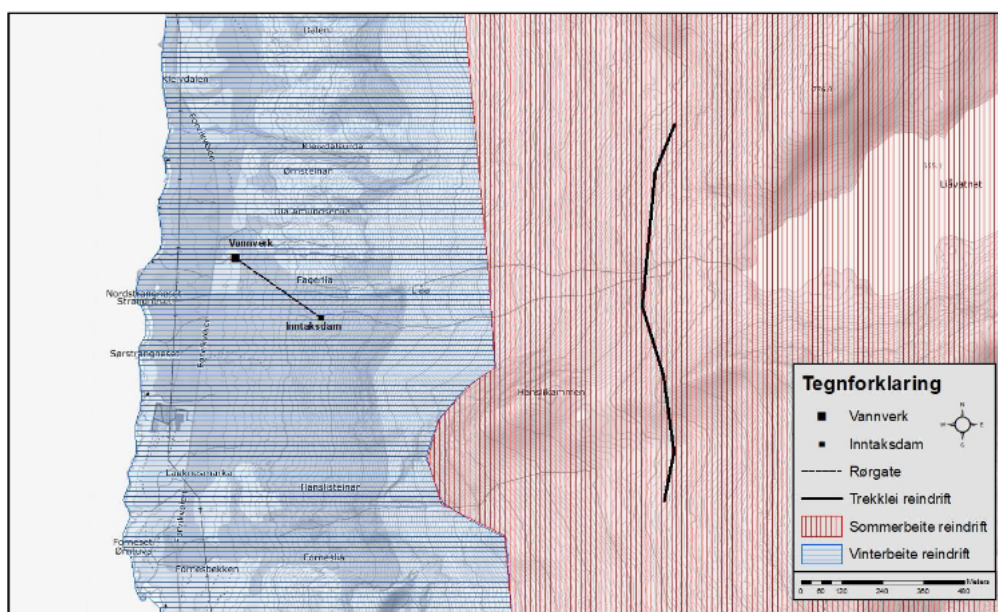
Uttalelsen gjelder ikke samiske kulturminner; det vises til egen uttalelse fra Sametinget.

Fylkesveg

Foreliggende søknad om tillatelse til uttak av vann og regulering av Liåvatn medfører ikke bygging av ny infrastruktur som omlegging av bekker, eller oppføring av skredvoll. Løsning om slikt tiltak kommer fylkeskommunen som vegeier og vegmyndighet til å ta stilling til i en senere fase, i og med at gjennomføring og design av bekken skal utarbeides i et eget notat og godkjennes av kommunen og vegeier, jfr. § 9.3 i vedtatte planbestemmelser.

Reindrift

Tiltaksområdet ligger innenfor Jillen – Njaarke reinbeitedistrikt. Selve Liåvatn ligger i et sommerbeiteområde, mens Liåa ligger i et vinterbeiteområde. Det går et trekkleie på tvers av tiltaksområdet (se figur 3). Siden det ikke er planlagt anleggsaktivitet eller nye terrenginngrep anses det at reindrift ikke vil bli ytterligere påvirket av tiltaket.

Figur 3: Sommer- og vinterbeite, med trekkleie for reindrift i tiltaksområdet.

Friluftsliv

Området ligger i det registrerte friluftsområde Horntinden. Ifølge kommunen er tiltaksområdets egenskaper og beliggenhet ikke spesielt interessant i friluftslivssammenheng. Liåvatnet ligger i Høyholmstindan landskapsområde, mens Liåa med inntaksdammen ligger i Vevelstadsundet landskapsområde. Begge områder har vanlig utforming av landskapstypen, men er sjelden i regional sammenheng. Siden tiltaket ikke innebærer naturinngrep eller endringer i landskapsbilde vil det neppe få konsekvenser for hverken friluftsliv eller landskapet i området.

Vannforvaltning

Som tidligere nevnt er Liåvatn registrert i vann-nett.no med «ingen påvirkning». Forekomst 148-43-R Bekker mot Vevelstadsundet, som blant annet omfatter Liåa som renner ut av Liåvatn, er registrert som inntakspunkt for Vevelstad kommunale vannverk. Det er ikke registrert noe data om hverken vannuttak eller dagens dam, noe som mest sannsynlig skyldes at vannverket ble opprettet før krav om konsesjon ble innført. Økologisk tilstand er god.

I konsekvensutredningen for reguleringsplanen til Lauknes industri- og næringsområde, 2021, ble det gjort undersøkelser av det akvatiske miljøet i Liåa. Det ble registrert funn av sjørørret i nedre del av elva, begrenset av et naturlig vandringshinder ca. 150 meter oppstrøms fylkesvegen (se sort pil på figur 4).

Det foreslåtte manøvreringsreglementet vil sikre at det til enhver tid er vann i Liåa, men i tørre perioder vil organismer i strekningen mellom inntaksdammen og fv.17 kunne bli negativt påvirket. Det foreligger ingen data om fiskebestander i øvre deler av Liåa eller for Liåvatnet. Det er ikke registrert rødlistearter i Artskart.

Det er verdt å merke at de tidligere foreslåtte endringene i bekkene langs fv.17 vil kreve vurdering opp mot forskrift om rammer for vannforvaltningen § 12. Selv om inneværende søknad ikke tar opp disse bekkeendringene vil det foreslåtte settefiskanlegget kreve en slik endring, og det er derfor naturlig å se disse i sammenheng.

Næring og industri

Det planlagte settefiskanlegget på Lauknes er avhengig av tilgang på ferskvann for å kunne settes i drift. Som tidligere nevnt anses Liåvatnet som eneste mulige vannkilde langs Vevelstadlandet. Konsesjonen vil derfor være av stor betydning for opprettelse av settefiskanlegget.

Andre forhold

Som tidligere nevnt er det ikke foreslått nye inngrep eller anlegg i forbindelse med tiltaket. I søknaden fra kommunen står det allikevel at *«[d]ammen er vurdert til konsekvensklasse 1, men den tekniske tilstandsvurderingen viser at dammen ikke tilfredsstiller dagens betongdammer i konsekvensklasse 1. Det anbefales derfor at dammen rehabiliteres.»* En eventuell rehabilitering vil stille større krav til konsekvensutredning enn det som foreligger i dag.

Figur 4: Oversikt over bekker i planområdet for Lauknes industri- og næringsområde. Bekk 2, markert med blå strek, er Liåa. Sort pil markerer naturlig vandringshinder for anadrom fisk.

Fylkesrådets vurdering

Fylkesråden tilrår at Vevelstad kommune får konsesjon til uttak av vann og regulering av Liåvatn, i tråd med det foreslåtte manøvreringsreglement og krav om minstevannføring. Fylkesråden ser det som positivt at dagens drift av vannverket kommer under ordnede forhold gjennom en konsesjon.

Fylkesråden ser det som positivt at det legges til rette for produksjon av settefisk på Lauknes gjennom tilførsel av ferskvann fra Liåvatn. Siden dagens situasjon legger opp til vannuttak uten nye inngrep anses tiltaket som lite inngripende for både landskap, friluftsliv og reindrift.

Fylkesråden tilrår at informasjon om Liåvatn i Vann-Nett oppdateres, slik at informasjonen der blir i tråd med den faktiske situasjonen.

Fylkeskommunen er kulturmiljømyndighet. Det omsøkte tiltaket er ikke i konflikt med kjente kulturminner som fylkeskommunen har forvaltningsmyndighet for. Ved funn av hittil ukjente fornminner eller skipsfunn under markarbeid har tiltakshaver aktsomhets- og meldeplikt etter kulturminneloven §§ 8 andre ledd og 14 tredje ledd.

Medvirkning

Saken vurderes til ikke å direkte berøre medvirkningsorganenes interesseområder, jamfør kategori 1 pkt. 2 i prosedyrene for medvirkning i Nordland fylkeskommune.

Konsekvenser

Saken vurderes å ikke ha økonomiske eller personellmessige konsekvenser for Nordland fylkeskommune. Saken har ingen miljømessige eller likestillingsmessige konsekvenser for

Nordland fylkeskommune. Når det gjelder konsekvenser for miljø/klima, folkehelse og andre relevante forhold vises det til selve saken.

Vedtakskompetanse

Det vises til Fylkesting-sak 31/2020 – Reglement for delegering av myndighet fra fylkestinget, hvor det i pkt 3.26, andre ledd, heter at «Myndighet til å avgi uttalelse til søknad om konsesjon, påklage vedtak og fremme innsigelser til andre vassdragsinngrep og -anlegg (jf. Vannressurslovens § 3 punkt a og b) etter lovens § 8, delegeres til fylkesrådet».

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkesrådet i Nordland tilrår at Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) gir konsesjon til Vevelstad kommune om uttak av vann og regulering av Liåvatn til forsyning av drikkevann og produksjon av settefisk, forutsatt at det foreslåtte manøvreringsreglementet og krav til minstevannføring tas inn i konsesjonen.
2. Fylkesrådet i Nordland tilrår at informasjon om Liåvatn i Vann-Nett oppdateres, slik at informasjonen der blir i tråd med den faktiske situasjonen.
3. Fylkesrådet i Nordland viser til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på ennå ikke kjente fornminner eller skipsfunn, jf. kulturminneloven §§ 3, 4, 8 andre ledd og 14 tredje ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonstruksjoner, må Nordland fylkeskommune varsles umiddelbart. Det forutsettes at nevnte pålegg bringes videre til dem som skal utføre arbeide i marken.

Bodø den 10.08.2023

Christian Torset

fylkesråd for kultur, klima og miljø

sign

29.08.2023 Fylkesrådet

FRÅD-259/2023

Vedtak

Innstillingen enstemmig vedtatt

Vedlegg:

Tittel

Konseksjonssøknad Liåvatn, Vevelstad kommune
Brev Liåvatn, Vevelstad kommune

DokID

914436
914437